

ปริเฉทที่ ๘ พุทธกิจบรรยาย

ยังมีทุ่งหญ้ากว้างใหญ่อยู่ทุ่งหนึ่งยาวยืดยาวไปตามฝั่งแม่น้ำโกหะอันไหลเชี่ยวที่นครเพื่อไปสู่
ภูมิภาคที่กล่าวนี้ด้วยพาหนะเกวียนเทียมโค จากเมืองพาราณสีซึ่งเป็นเมืองที่วัดมีอยู่มากหลาย ก็ต้อง
เดินทางทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเวลา ๕ วันจึงจะถึง ณ เมืองนี้ ซึ่งตลอดปีเดียรถายไปด้วยปวง
บุพชาติและพุ่มพฤษชาติที่ทอดเงาไปในน้ำให้มีเป็นสีเขียว มียอดเขาหิมालัยซึ่งเต็มไปด้วยหิมะลอยเด่น
อยู่

ลาดของเขานี้ชุ่มชื้น ต้นไม้กิ่งก้านสาขาซึ่งมีรสสุคนธ์ก็รื่นรมย์ และบัดนี้พระพายแห่งความ
บริสุทธิ์ก็ยังโชยอยู่ ณ ถิ่นที่นี้ ลมเฉื่อยแห่งสายสนธยากาลพัดมาสัมผัสละเมาะไม้และเหล่าศิลาแดงสลักซึ่ง
กะเทาะแตกแยกออกด้วยอำนาจของรากไม้และกิ่งเถาวัลย์ทั้งปวง ก็บรรจุงรังไปด้วยหญ้าและใบไม้ เหล่า
อสรพิษอันสงบเลื้อยคลานออกจากรูในดินและในโพรงไม้ แล้วก็ขดตัวเป็นวงแหวนสีเหลืองเป็นเงาอยู่
เบื้องบนศิลากลางแจ้ง กิ่งก่าซึ่งว่องไววิ่งเหนือพื้นศิลาลวดลาย ซึ่งพระราชเป็นอันมากได้เคยเสด็จดำเนิน
เหนือศิลานั้นมาแล้ว สุนัขจึงจอกนอนโดยสุขสันต์ภาพเหนือพระราชบัลลังก์อาสน์ซึ่งปรักหักพังแล้ว มีที่
ยังไม่เปลี่ยนแปลงก็แต่ยอดเขา แม่น้ำ สนามหญ้า และลมพัดเย็นเฉื่อย

สิ่งทั้งปวงซึ่งงามวิไลตระการตาได้อันตรธานสิ้นไปแล้ว เพราะสิ่งที่งามอยู่ที่นั่นนั่น คือพระราช
ธานีของพระเจ้าสุทโธทนะและภูกาน้อย ซึ่งเย็นวันหนึ่ง ยามเมื่อพระอาทิตย์กำลังฉายแสงสีเขียวและสีทอง
องค์พระพุทธเจ้าได้ประทับเพื่อทรงแสดงพระธรรมเทศนาสั่งสอนแก่สานุศิษย์ที่เชื่อฟังของพระองค์

ท่านจงอ่านพระคัมภีร์อันวิเศษคุณเกิดก็จะรู้ได้ว่า ณ ภูมิภาคอันเรืองรมย์นี้มีประพาศการณมาแล้ว
อย่างไร คือภูมิภาคซึ่งแต่เดิมเป็นอุทยาน กอปรด้วยวิถีทางซึ่งเตลาด มีตาน้ำ หนอง บึง ลานดินซึ่งมีต้น
กุหลาบเป็นขอบ กับหอมล้อมไปด้วยพระตำหนักอันเกษมสันต์และพระราชสำนัก มีมุขอันวิจิตรบรรจงนั้น
ในเมื่อองค์พระศาสดาจารย์เจ้าประทับเป็นสง่าอยู่ต่อหน้าหมู่ชนผู้คารวะซึ่งต่างก็คอยให้พระองค์แยมพระ
โอษฐ์เพื่อแสดงพระธรรมอันวิเศษซึ่งกระทำให้ทวีปเอเชียของเรารวมเย็นนั้น การซึ่งมนุษย์โลกอันมีจำนวน
ตั้งสี่พันหลัก (หลักหนึ่งเท่ากับหนึ่งแสน) นับถือพระพุทธศาสนานี้ ย่อมเป็นพยานแห่งความจริงเมื่อสมัยครั้ง
กระโน้นเพียงใดแล้ว

พระองค์ประทับอยู่ข้างเมืองชาวพระราชและเหล่าศากิยะทั้งปวง พระอนันท์ พระเทวทัต กับบรรดาผู้ซึ่งอยู่ในพระราชวังทั้งปวงก็รายเรียงล้อมรอบพระองค์ ข้างหลังพระองค์ก็คือพระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะซึ่งเป็นพระเถระผู้แรกครองกาฬวาสถ์ นับว่าเป็นสานุศิษย์ติดตามพระองค์ ในระหว่างพระชนม์ของพระองค์ พระราหูล้าเลื่องควงเนตรอันน้อยอย่างตื่น ๆ มองดูพระวรพักตร์ของพระองค์ผู้เป็นพระราชบิดาแล้วแย้มพราย ณ เบื้องพระบาทของพระองค์ก็คือพระนางศรียโสธราผู้สิ้นแล้วซึ่งความปิ่นป่วนในควงหฤทัย เพราะได้แลเห็นความจริงในความทุกข์ซึ่งไม่จำเป็นต้องอาศัยความสนุกที่ไม่ถาวรคือชีวิตที่ไม่รู้จักแก่และตายซึ่งวัฒนาอันเป็นวาระที่สุดของสิ่งทั้งปวงอันจักเป็นไปได้ เมื่อความตายได้ถึงแล้วซึ่งสาระที่สุด เพราะได้อาศัยความสำเร็จผลของพระสิทธิ์ตะและของพระนางเอง

อนึ่งพระนางวางพระหัตถ์ข้างหนึ่งไว้เหนือพระหัตถ์ของพระพุทธเจ้า และโดยเหตุที่พระนางเป็นผู้ซึ่งมีคำขึงของพระองค์ผู้ซึ่งไตรภพรอยคองฟังพระโอวาทของพระองค์ พระนางเอาชายจิวรของพระพุทธเจ้ามาคลุมทับผ้าสารี (ผ้าที่สตรีชาวอินเดียใช้นุ่งห่มมีลวดลายที่ขอบ) ที่ทอเป็นเงิน ข้าพเจ้าไม่สามารถจะลงความเห็นได้แม้แต่เล็กน้อยว่า ตำรับที่ออกจากพระโอบอุ้มของพระพุทธเจ้านั้นรุ่งโรจน์กระจ่างแจ้งเพียงใด เพราะข้าพเจ้าเองนี่เป็นผู้แผลงซึ่งเกิดมา ณ กาลภายหลังอันล่วงมานานนักหนาแล้ว แต่รักพระศาสดาจารย์เจ้า และรักพระธรรมเมตตาของพระองค์ซึ่งมีต่อมนุษย์ แล้วพรรณนาประวัติการณ์ของพระองค์ โดยเหตุที่ทราบว่าคุณทรงไว้ซึ่งพระคุณธรรมสมบัติ และข้าพเจ้าขอสารภาพว่า ข้าพเจ้าไม่มีปัญญาพอที่จะพูดโดยไม่อาศัยพระคัมภีร์ซึ่งลายมือเลอะลบลงเสียแล้วด้วยความเก่าของกาลสมัยที่ล่วงมานาน กระทำให้ตำนานข้อความโบราณนั้นสิ้นสูญไป คือตำนานข้อความซึ่งเมื่อกาลเก่าก่อนโน้นยังใหม่เอี่ยมทั้งศักดิ์สิทธิ์แพร่หลาย และได้รับความนิยมนับถือจากมนุษย์ทั้งปวง โดยอาศัยคัมภีร์อินเดียซึ่งควรเรียกว่า แสงทองของอินเดีย ข้าพเจ้าจึงได้ทราบส่วนหนึ่งของแห่งพระธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้า ข้าพเจ้ายังทราบอีกว่า ตามความซึ่งจารึกไว้ในพระคัมภีร์มีอยู่ว่า ผู้ซึ่งเชื่อฟังพระองค์นั้นมีจำนวนมากกว่าที่เราจะนึกเห็นได้มากนัก เพราะเหตุว่าผู้ที่มาฟังพระองค์นั้น มีทั้งพวกยักษ์และอื่น ๆ นับด้วยหมื่นแสน หมู่เทวาททั้งปวงกับทั้งวิญญาณของผู้ที่ตายทั้งหลายต่างได้มาที่นั่น จนสวรรค์ทั้ง ๗ ชั้นว่างเปล่า และโลกนรกทั้งสิ้นก็เปิดประตูปล่อยหมู่นรกให้ขึ้นมา

อนึ่ง แสงสว่างของทิวาวารก็นานยิ่งกว่าธรรมดา ส่องแสงกุหลาบเหนือยอดภูผาซึ่งสงบเงียบประหนึ่งว่า ปล่อยให้รัตติกาลนั้นเงยโศตตรับฟังพระองค์อยู่ในหุบเขา และทิวาวารฟังพระองค์อยู่บนเขา ฉะนั้น นั่นแหละ ในพระคัมภีร์มีจารึกว่า นางกำบังอยู่ในระหว่างสิ่งเหล่านี้ ประคองนางฟ้าซึ่งต้องเสน่ห์ในปัจจุบัน มีเมฆซึ่งเป็นละลอกล่องลอยอยู่นั้น เป็นเกศาถักของนาง ดาราทั้งปวงเป็นไข่มุกและเพชรแห่งมงกุฏ ดวงจันทร์เป็นปิ่นจุกเหรีจ (เครื่องรัดเกล้าที่ไม่มียอด) ของนาง

ในระหว่างที่พระองค์กำลังทรงแสดงพระธรรมเทศนาสั่งสอนอยู่นั้น พระพายกโฆรสสุคนธ์ให้ ขจรมารวยรินและผู้ใดซึ่งฟังพระองค์จะเป็นไ้ต่างด้าว ข้าทาส ผู้มีตระกูลสูงหรือต่ำ มีเลือดเนื้อสืบมาจาก อารยชนหรืออนารยชน ชาวป่าชาวดงพงไพรอะไรก็ตาม ต่างก็นึกเสมือนหนึ่งว่า ได้ยินเป็นภาษาคำพูด แห่งชาติ และตระกูลของตนทั้งสิ้น นอกจากปวงชนใหญ่่น้อยทั้งหลายซึ่งต่างก็มิขมมันไปสู่มังเมาน้ำนั้น แล้ว ยังหมู้สัตว์จตุบาท นกทั้งปวง และสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย

พระคัมภีร์ก็กล่าวไว้ว่า เมื่อรู้สึกในพระคุณธรรมแห่งองค์พระพุทธเจ้า และถือเอาพระโอวาทของ พระองค์เป็นสรณะ จนถึงกับว่าชีวิตของสัตว์เหล่านี้ จะเป็นลิง เป็นเสือ เป็นเนื้อทราย เป็นหมี เป็นสุนัขใน เป็นหมาป่า เป็นเหยี่ยวที่โฉบซากต่าง ๆ มาเป็นอาหาร เป็นนกพิราบสีเทาเหลือบ หรือเป็นนกยูงที่มีสีงาม วิจิตร เป็นกบที่ดำเตี้ย หรือเป็นงูสีลาย เป็นกิ้งก่า ค้างคาวหรือปลาซึ่งว่ายอยู่ในแม่น้ำ ก็ดูใกล้เคียงเข้ามา กับ มนุษย์ซึ่งมีความบริสุทธิ์น้อยกว่าสัตว์ทั้งหลายเหล่านี้ และด้วยความปลาบปลืมอันพูดไม่ออก สัตว์ ทั้งหลายเหล่านี้เข้าใจว่าเครื่องผูกพันแห่งกรรมของตนได้ขาดสะบั้นแล้ว ในเมื่อพระพุทธองค์ตรัสต่อหน้า พระราชาว่าดังนี้

“ โอม อมิตยะ จงอย่าใช้คำพูดเป็นเครื่องวัดสิ่งที่ไม่สามารถจะกำหนดได้ และจงอย่า พยายามคิดในสิ่งที่เกินความคิด เมื่อผู้ถามก็เข้าใจผิด และผู้ตอบก็เข้าใจผิด อย่างกล่าวอะไรเลยเสียดีกว่า ”

ในคัมภีร์มีกล่าวไว้ว่า “ ทีแรกทีเดียวก็มีแต่ความมืดเท่านั้น ฉะนั้นจึงมีแต่พรหมเท่านั้นที่รำพึง พิจารณาอยู่ภายในรัตติกาล อย่าอยากรู้ว่าพรหมนั้นคืออะไรเลย จนแม้แต่เดิมกำเนิดของพรหม พรหมก็ดี หรือแสงสว่างใด ๆ ก็ดีจะมองดูด้วยจักษุประสาทซึ่งยอมตาย และจะให้รู้จักด้วยดวงจิตแห่งมนุษย์นั้น ไม่ได้ เลย ฉากแห่งความลับจะเผยออกต่อ ๆ ไปกันได้ก็จริง แต่ต้องพยายามกระทำให้ฉากแรกเผยออก แล้วก็ พยายามกระทำให้ฉากอื่นที่มีอยู่ทั้งหมดนั้นเผยออกต่อไปจนสิ้นเชิง ดาราทั้งปวงโคจรไปตามวิถีทางของ ตนเป็นนิจันรันดร์ โดยมีพักที่จะรั้งรอเพื่อตั้งกระทู้ถามอะไรเลยเป็นกาลพอเพียงอยู่แล้วซึ่งความดำรงชีพ และความตาย ความสุข และความทุกข์โศกดำรงคงอยู่ แยกเช่นเดียวกับเหตุและผล กับความดำเนินของ กาลเวลาและอาการขึ้นลงซึ่งไม่รู้จักสิ้นของความคิดซึ่งเปลี่ยนแปลงเสมอและซึ่งดำเนินเรื่อยไปไม่หยุด หย่อน แม้นเหมือนกับลำน้ำซึ่งกระแสน้ำไหลหลังไม่ยังหยุด จะเป็นเร็วหรือช้าก็ตาม อย่างไม่รู้ต้องไหล ไปถึงซึ่งทะเลอยู่นั่นเอง

ส่วนทะเลนั้นเล่าก็ถูกดวงอาทิตย์ดูดเอาน้ำขึ้นไปเป็นไอ ใตคมาสู่เหนือภูเขา แล้วจากภูเขาก็กไหล ลงมาใหม่ไม่หยุดหย่อนเพียงแต่เท่านั้น ก็พอที่จะกระทำให้เข้าใจไปถึงสภาพแห่งฟ้าและดิน โลกทั้งหลาย กับความเปลี่ยนแปลงนั้นได้ อย่างวิงวอนเลย ความมืดจะไม่สว่างขึ้นได้ดอก อย่าขออะไรกับความเงิบสงัด นั้นเลย เพราะความเงิบสงัดนั้นพูดหาได้ไม่ อย่าศรัทธากระทำความทรมานตนด้วยดวงจิตอันปั่นป่วนของ ตน

โอ! ญาติพี่น้องชายและหญิงทั้งหลาย อย่าได้หวังในความช่วยเหลือของพระเจ้าทั้งปวงซึ่งทารุณ โดยถวายเครื่องสังเวย และแสดงคำยินยอมต่อเขานั้นเลย อย่าพยายามให้ได้รับบำเหน็จจากพระเจ้าด้วยวิธี บุญช้อย อย่าเลี้ยงเขาด้วยผลไม้และขนมเลย แท้จริงตัวเราเองต่างหากที่จะต้องทำการช่วยตนเองให้พ้น จากทุกข์ มนุษย์ทุกคนย่อมสร้างคุกคุมขังตัวเอง ทุกคนมีสิทธิในสิ่งทั้งเช่นเดียวกับผู้ที่ใหญ่ยิ่ง เพราะ เหตุว่าสำหรับผู้ที่ใหญ่ยิ่งที่อยู่เหนือหรืออยู่รอบตัวเราก็คือ สำหรับธรรมชาติที่มีเลือดเนื้อและมีชีวิตก็ดี จะ สุขสำราญหรือจะทุกข์ก็ล้วนแต่โดยความประพฤตินั้น สิ่งใดที่เป็นมาแล้วสิ่งนั้นแหละเป็นเครื่องจูงนำ สิ่งที่กำลังเป็นอยู่และจะเป็นต่อไปไม่ว่าเวลาที่ที่สุด หรือดีที่สุดในที่สุด ผลที่สุดย่อมอำนวยให้เป็นผลเริ่มแรกขึ้นอีก และผลที่เริ่มแรกย่อมอำนวยให้มีผลที่สุด ปวงเทวดาบนเบื้องสวรรค์ซึ่งเสวยสุขก็โดยผลอันบริสุทธิ์ซึ่ง กระทำมาแล้วแต่อดีต ปวงปีศาจ ภู โลกอันต่ำต้อย เสวยทุกข์อันเป็นเวรกรรมที่ตนได้ประพฤตินั้นมาแล้วแต่หนหลัง สารพัดอย่างย่อมไม่คงทน

คุณสมบัติอันงามเสื่อมทรามล่วงสูญไปตามกาลเวลา บาปหนักก็อาจอันตรธานกลายเป็น บริสุทธิ์ขึ้นก็เพราะความไม่เที่ยงตามกาลเวลาเหมือนกัน ผู้ที่มีความลำบากด้วยสภาพแห่งความเป็นทาส ต่อไปอาจได้เป็นเจ้าได้เหมือนกัน เพราะอาศัยบุญกุศลที่ตนกระทำที่ดีและความประพฤตินั้นมีอยู่ ผู้ที่เป็นพระราชอาชชดเชพเนจรไปบนแผ่นดินโดยหุ้มห่อกายด้วยเศษผ้าจากก็เป็นได้ ก็เพราะเหตุแห่งสิ่ง ที่ตนได้กระทำและที่ละเว้นไม่กระทำ ท่านอาจเชิดชูวาสนาของท่านให้สูงเทียมยิ่งกว่าพระอินทร์ หรือทำให้ ต่ำต้อยลงจนเลวยิ่งกว่าตัวหนอนหรือตัวอูได้ สิ่งอื่นที่มีชีวิตไม่มีประมาณ บางอย่างก็บรรลุถึงซึ่งผลที่สุดใน วาระแรกนั่นเอง บางอย่างก็ในวาระที่ ๒ ถึงกระนั้นตราบไคที่วิภูสงสารซึ่งมองไม่เห็นยังหมุ่นอยู่ ย่อม ไม่มีสันติภาพการลดหย่อนและการหยุดพักอยู่ครานั้น ใครขึ้นอาจตกลงมาได้ ผู้ใดซึ่งตกก็อยากขึ้น ถ้า เกลียนหมุ่นโดยไม่ยั้งหยุด

หากท่านยังพัวพันติดอยู่กับลือแห่งความเปลี่ยนแปลงโดยปราศจากวิธีที่จะหักโง่ที่ลุ่มท่านให้ สะบั้นลงแล้ว ดวงใจของสัตว์ซึ่งมีอิสระก็คงเข้าด่าร้าย วิญญาณของสิ่งทั้งปวงย่อมเป็นสิ่งที่ดี ดวงใจของ สัตว์โลกก็เป็นที่ตั้งแห่งความสงบได้เหมือนสวรรค์ เจตสิกย่อมมีอำนาจเหนือความทุกข์ อะไรที่ดีก็ดียิ่งขึ้น แล้วก็ดีที่สุดในที่สุด ตถาคต คือ พระพุทธะ ผู้ซึ่งได้เสียน้ำตามามากเท่า น้ำตาของญาติพี่น้องทั้งหลายที่ร้องไห้ ดวงใจของตถาคตได้ชอกช้ำโดยปลงเห็นความทุกข์ของโลกทั้งมวล

แต่บัดนี้ตถาคตหัวเราะและมีความสุข เพราะได้บรรลุแล้วซึ่งความอิสระ เออ ท่านทั้งหลายผู้ซึ่ง มีความทุกข์ จงเข้าใจเถิดว่าท่านรับทุกข์เพราะตัวท่านเองไม่มีอะไรอื่นเลยที่ยุหรือยึดเหนี่ยวท่านเพื่อที่ท่าน เกิดและตาย แลทำให้ท่านหมุ่นบนวิภูสงสารแห่งความทุกข์นั้น กงแห่งวิภูสงสารย่อมมีแต่อาบด้วยน้ำตา กำแห่งวิภูสงสารย่อมไม่มีสาระ

จงฟังเถิด ตถาคตจะแสดงให้เห็นความจริงต่ำลงไปกว่านรก สูงยิ่งกว่าสวรรค์ ไกลไปกว่าดวง
ดาราทิไกลที่สุด เกินกว่าความเป็นอยู่ของพรหมไปอีก มีมหาอนุภาพมั่นคงและศักดิ์สิทธิ์อย่างหนึ่งซึ่งมีขึ้น
โดยไม่มีแรกเริ่มกำเนิด และทั้งไม่มีที่สิ้นสุดยืนยงอยู่ทั่วทุกแห่ง และมั่นคงเหมือนความจริงซึ่งเคลื่อนไปสู่
ความดี และคืออยู่แต่ในกฎโดยตรงของตนเอง

สิ่งนั้นแหละซึ่งทำให้ต้นกุหลาบมีดอก ศิลป์ของสิ่งนั้นเองที่ทำให้บัวมีใบ ภายใต้อำนาจที่
มีดและในเมล็ดพืชอันอยู่หนึ่งก็คือสิ่งนั้นแหละที่ส่องแสงในอากาศแห่งฤดูใบไม้ผลิ รัศมีที่ก้อนเมฆก็คื
มรดกที่ตัวนกยูงก็คื เหล่านี้อยู่ในอำนาจของมหาอนุภาพอันศักดิ์สิทธิ์เหมือนกัน

ดวงเดือนเป็นที่อยู่ของมหาอนุภาพอันศักดิ์สิทธิ์นั้น แสงสว่างและฝนเป็นทาสของมหา
อนุภาพอันศักดิ์สิทธิ์นั้นบันดาลให้ใจของมนุษย์ออกจากความมืด และทำให้ตัวไก่ฟ้ามีคอสลบไป
ด้วยสีต่าง ๆ ออกจากไข่ที่ไม่มีใครมองเห็นทะลุเข้าไปได้ มหาอนุภาพอันศักดิ์สิทธิ์นั้นไม่รู้จักหยุด ไม่
รู้จักเว้น อาจสามารถกระทำสิ่งที่ประกอบด้วยโทษแลภัยอันตรายกลายเป็นสิ่งที่ชื่นชมได้ ใจสี
เทาของนกคิริบูนที่มีอยู่ในรังก็เป็นทรัพย์สำหรับมหาอนุภาพนั้นด้วย

รัง ๖ เหลี่ยมของผึ้งนั้นคือเหยือกน้ำผึ้งของมหาอนุภาพอันศักดิ์สิทธิ์ มดปฏิบัติตาม
กฎแห่งมหาอนุภาพ และนกพิราบขาวก็รู้จักกฎนั้นเหมือนกัน มหาอนุภาพนั้นบันดาลให้นกอินทรี
รู้จักกระพือปีกบินเพื่อนำอาหารของมันมาสู่รังของมันได้

มหาอนุภาพนั้นเป็นผู้นำให้นางหมาในกลับมาหาลูกของมันได้ มหาอนุภาพนั้นเป็น
ผู้สร้างอาหารและมิตรสหายให้สัตว์โลกซึ่งไม่มีใครรักเลย ไม่มีใครเกลียดชังและบังคับมหาอนุภาพ
นั้นให้หยุดได้เลย มหาอนุภาพนั้นรักทุกอย่าง นำน้ำนมมาสู่แม่แห่งมารดา และนำน้ำชาซึ่ง
เป็นพิษมาใส่ในเขี้ยวสรพิษด้วยมหาอนุภาพอันศักดิ์สิทธิ์นั้น วางระเบียบความเป็นไปของโลกทั้ง
ปวงให้ดำเนินในนภากาศซึ่งไม่มีขอบเขต มหาอนุภาพนั้นซ่อนทองเพชร นิลจินดาทั้งหลายไว้ใน
พื้นปฐพี โดยเหตุที่มหาอนุภาพนั้นทำความอัศจรรย์ให้มีขึ้นจึงซ่อนสภาพอยู่ในป่าเขียวและยังให้
เกิดพฤษชาติแปลกประหลาด ณ โคนต้นสน (แซดร้าอะ) และประดิษฐ์ดอกไม้และใบไม้ทั้งปวง
มหาอนุภาพนั้นพิฆาตและช่วยเหลือโดยไม่มุ่งผลอะไรอื่น นอกจากให้เห็นไปตามโชคชะตา

ความตายกับความอาดูรเป็นเครื่องมือแห่งกิจการของมหาอนุภาพอันศักดิ์สิทธิ์นั้น กับมี
ความรักและความดำรงชีพเป็นโอรสมหาอนุภาพนั้น สร้างและทำลายกับแก้ไขทุกอย่าง สิ่งใดซึ่ง
ทำขึ้นใหม่ย่อมดีกว่าเก่า ก่อนการงานซึ่งดีเลิศที่มหาอนุภาพนั้นลงมือทำย่อมค่อย ๆ บริสุทธ์ขึ้น
ด้วยฝีมืออันชำนาญทั้งหลายเหล่านี้แหละที่เป็นฝีมือของมหาอนุภาพอันศักดิ์สิทธิ์ที่ท่านแลเห็น
แต่สิ่งที่แลไม่เห็นนั้นแหละสำคัญกว่าสิ่งที่ท่านแลเห็นนั้นอีก ดวงใจและวิญญาณของมนุษย์
ความคิดของปวงชน วิธีและความมุ่งหมายของมนุษย์ทั้งปวงนี้ล้วนแต่อยู่ในบทบัญญัติของมหาอนุ

ภาพอันศักดิ์สิทธิ์นั้นเหมือนกันช่วยท่านโดยมือซึ่งทรงคุณานุคุณ โดยท่านไม่เห็น ไม่มีใครได้ยิน แต่ถึงกระนั้นก็พูดดังเสียงฟ้าร้อง ความเมตตาและความรักพึงเป็นสมบัติของมนุษย์ เพราะความโหดร้ายได้ทำให้หมู่มนุษย์แก่กล้าเป็นตาบอดมานานแล้ว ไม่มีใครเกลียดชังมหาภาพอันศักดิ์สิทธิ์ได้เลย

ผู้ใดไม่เคารพต่อมหาภาพนั้นย่อมมีโทษ ผู้ใดที่รับใช้มหาภาพนั้นย่อมมีคุณมหาภาพนั้นรางวัลความดีซึ่งซ่อนเร้นอยู่โดยสันติภาพและสุขสวัสดิ์ และตอบแทนความชั่วที่ปิดบัง โดยความทรमान มหาภาพอันศักดิ์สิทธิ์นั้นมองเห็นทั่วทุกแห่งและสังเกตดูทุกอย่าง ท่านประพฤติชอบก็ให้บำเหน็จแก่ท่าน ท่านประพฤติชอบท่านก็จะได้รับตอบแทนการกระทำของท่าน ตามควรแก่หลักธรรมในไม่เร็วก็ช้า มหาภาพอันศักดิ์สิทธิ์ไม่รู้จักถือโทษหรือยกโทษ เครื่องวัดดวงของมหาภาพอันศักดิ์สิทธิ์นั้นว่าเที่ยงธรรมอย่างเด็ดขาด ตราฐไม่บกพร่อง คลาดเคลื่อนเลย

มหาภาพนั้นไม่รู้จักแก่ด้วยอำนาจของวันและเวลา เพราะฉะนั้นก็อาจตัดสินอะไร ๆ ได้ในวันพรุ่งนี้หรืออีกช้านานก็ได้โดยมหาภาพอันศักดิ์สิทธิ์ ผู้ซึ่งกระทำการฆาตกรรมจึงกระทำให้ตนเองบาดเจ็บด้วยมีดของตนเอง ตุลาการยุติธรรมก็ถึงแก่ความจำนน ลิ่นโกหกก็ตกหนัก เพราะความโกหกของตนเอง ผู้ร้ายและคนคิดคดปลิ้นปล้อนก็ได้รับผลแห่งการทุจริตที่ได้กระทำไป ทั้งหลายเหล่านี้แหละคือกฎซึ่งกระทำให้ประพฤติกรรมทั้งปวงดำเนินเข้าสู่ความยุติธรรม ซึ่งไม่มีใครอาจสามารถที่จะหลีกเลี่ยงหรือหนียั้งไว้ได้ ดวงใจของมหาภาพอันศักดิ์สิทธิ์นั้นคือความรัก วาระที่สุดของมหาภาพอันศักดิ์สิทธิ์คือความสงบและความสำเร็จอย่างบริบูรณ์ จงเชื่อตามนี้เถิด ”

ตามความซึ่งแจ้งในพระคัมภีร์นั้นเป็นความจริงนะญาติพี่น้องทั้งหลาย ชีวิตของมนุษย์ทุกรูปทุกนามเป็นผลของการกระทำของตนในชาติก่อนๆ ความผิดที่ล่วงพ้นมาแล้วเป็นเครื่องนำให้บังเกิดความทุกข์ทรมาณ ส่วนความดีที่ล่วงมาแล้วเป็นเครื่องกระทำให้บังเกิดบรมสุข ท่านหวานพืชสิ่งใด ท่านก็หวังเก็บผลของพืชสิ่งนั้น จงดูทุ่งนั้นเถิด งาก็เกิดจากงา ข้าวสาลีก็เกิดจากข้าวสาลีนั่นเอง ถึงแม้จะไม่มีเสียงหรือไม่มีรูป ความจริงก็ต้องเป็นความจริง สำหรับโชคของมนุษย์ก็เป็นเช่นเดียวกันนั้นแหละ ตนเกิดมาก็เพื่อจะเก็บเกี่ยวงาหรือข้าวสาลี อีกทั้งหญ้าทั้งหลายที่ร้ายและมีพิษซึ่งกระทำตนให้เจ็บป่วยซึ่งตนได้หวานเพาะมาแล้วแต่ปางก่อน ก็หญ้าร้ายและมีพิษทั้งหลายนั้น ถ้าตนเอากราดนดีและถอนออกเสียแล้ว ปลุกพืชที่เป็นคุณประโยชน์พื้นที่ก็จะอุดมสมบูรณ์ดีและบริสุทธิ์ ผลซึ่งได้ก็มากมุล

หากผู้ซึ่งมีชีวิตศึกษาให้รู้ได้ว่าทุกข์มาจากไหนแล้วพยายามอดทนด้วยความเพียรข่มตน ให้ได้ใช้หนี้เก่าทั้งปวงของตนซึ่งตนได้มีหนี้ค้างมาแต่ปางก่อน เพราะเหตุแห่งความผิดของตน กระทำตนแต่ในความเมตตาและความเที่ยงธรรม หากไม่กระทำให้บังเกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใด แล้ว ตนก็จะชำระล้างพันธกรรมอันเลวทรามไม่น่าเชื่อถือให้บริสุทธิ์ได้ ยอมทนทรมานทุกสิ่งทุกอย่างด้วยใจเย็น โดยถือว่าเวรย่อมไม่ระงับด้วยก่อเวรต่อและตอบแทนโทษด้วยคุณ หากตน ประพฤติอยู่ในธรรมสังเวค บริสุทธิ์ ยุติธรรม น่ารัก และซื่อสุจริตได้มากขึ้นทุกวัน ๆ และกำจัด ตัณหาซึ่งมีรากอันเป็นโลหิตติดอยู่ไม่ว่า ฌ ที่ใด ๆ ได้แล้ว จนกระทั่งความรักในชีวิตได้ถึงซึ่งที่สุด ถ้าประพฤติดังกล่าวมานี้ แล้วเมื่อตายไปก็จะได้กำเนิดใหม่ตามผลของตนที่ได้กระทำมาตาม บัญชีความดีและชั่วในชีวิตนั้น ๆ คนผู้ซึ่งสิ้นทุกข์แล้ว และความคิดที่พึงมีหรือแม้แต่ยังห่างก็ดีกว่า ย่อมมีชีวิตและบุญกุศลที่ตนจะได้รับผลภายในไม่ช้า

ผู้ใดซึ่งบรรลุถึงผลดังกล่าวนี้ย่อมไม่พะวงถึงชีวิต ชีวิตซึ่งได้เคยมีมาแล้วและเริ่ม มีอีกดังเช่นก่อนก็ถึงแล้วซึ่งความสิ้นสุด นับว่าตนได้ชนะแล้วซึ่งเคราะห์กรรมที่มนุษย์จะต้องมี พันแล้วซึ่งความทรมาน บาปจะไม่มาพัวพันอีกเลย ความทรมานแห่งความยินดี หรือทุกข์โศก ในทางโลกมีอาจมาเกี่ยวข้องกับสงบนั่นคงนั้นได้ทุกชั่ววันวันคร อีกทั้งความตายและความเกิด จะไม่มีใหม่แก่ตนอีกเลย ตนได้ถึงแล้วซึ่ง นิพพาน นับว่าตนได้บรรลุถึงซึ่งชีวิตใหม่อีกอย่างหนึ่ง แต่ถึงกระนั้นหาใช่เป็นความดำรงอยู่ในชีวิตไม่ ตนได้สุขแล้ว เพราะที่สิ้นแล้วซึ่งความเกิด

โอม มณีปัทเม โอม (โอม มณีรัตนินในประทุม เป็นคำสวดมนต์ของพระพุทธศาสนิกชนแห่ง ชาวธิเบต พระพุทธรูปนั้นโดยมากมักมีดอกบัวซึ่งมีมณีรัตนินประดับอยู่ในดอก) **หยาดน้ำค้างได้หายไป ใน ท้องมหาสมุทรอันกระจำจใสแล้ว**

ทั้งนี้แล คือบัญญัติแห่งกรรม จงศึกษาให้ทราบเถิด ความตายจะดับสูญได้โดยเด็ดขาดก็ ต่อเมื่อมูลทั้งปวงแห่งบาปได้สูญสิ้นไปแล้ว และเมื่อชีวิตได้อันตรธานไปเหมือนเปลวไฟอันรุ่งโรจน์ได้ดับ ลง จงอย่าได้กล่าวหาว่า ฉันเป็นหรือฉันได้เป็นมาแล้ว หรือฉันจะเป็นต่อไปอีก อย่าได้นึกว่า ท่านได้ผ่านจาก ที่อาศัยที่มีเลือดเนื้ออันหนึ่งแล้วก็มาอาศัยที่ ๆ มีเลือดอีกอันหนึ่ง เหมือนคนเดินทางที่จำหรือลืมนำตนเอง นั้นได้เคยพักแรมสบายหรือไม่สบายจะนั้น ผลแห่งความเกิดปางก่อนซึ่งเป็นต้นเหตุให้เกิดอีกย่อมกลับมา มี แก่โลกอีกเสมอ มันสร้างสำนึกที่อาศัยของมันเหมือนตัวไหมซึ่งมันพันตัวของมันเองด้วยรังของมัน มัน ได้สิ่งที่สำคัญและรูปทรงต่าง ๆ เหมือนไข่ของงูซึ่งเมื่อไข่แตกแล้วก็ได้เกิดและเขียวแก่เช่นพืชพันธุ์ของ ต้นอ้อสีต่าง ๆ ปลูกไปเหนือศิลา ดินเหนียวและทรายจนกระทั่งได้บรรลุถึงซึ่งหนองอันเหมาะแล้วจึงทวี พืชพันธุ์อีกต่อไป

ความเกิดก็เช่นนี้แหละ ถ้าไม่เกิดสำหรับรับความสุขก็เกิดสำหรับรับความทุกข์ เมื่อมัจจุราชมาร่ำเอาผู้โหดร้ายไป ส่วนแห่งความบาปอันแปดเปื้อนไปด้วยโลหิตก็ปลิวว่อนไปตามลมซึ่งมีคมนอันธการ แต่ถ้าคนที่ดีและมีกรรมตายลงก็มีลมเฉื่อยพัดโชยให้ผาสุก โลกก็งามยิ่งขึ้นเหมือนแม่น้ำแห่งทะเลทรายซึ่งลับตาไปแล้วก็มีขึ้นใหม่ใสบริสุทธิ์ยิ่งกว่าเก่า

นี่แหละคือความประพตอันดีซึ่งให้ผล ย่อมกระทำให้ได้รับผลสันติสุขข้างหน้าต่อไป ซึ่งนับว่าห่างจากความประพตที่ไม่ดี ถึงกระนั้นก็ดี ต้องใช้กฎแห่งความเมตตาดำรงไพศาลไปทั่วทั้งโลก ก่อนที่กัลป์จะสิ้นสุดลง อะไรเล่าจะเป็นอุปสรรค ญัตติพี่น้องทั้งหลาย ก็คือความมืดที่พอกพูนอวิชาเข้าไว้ ที่ทำให้ท่านหลง และทำให้ท่านถือเอาแต่เงาต่างๆ ที่ท่านแลเห็นนั้นว่าเป็นของจริง แล้วก็บังเกิดความต้องการอย่างแรงกล้า เพื่อให้สิ่งที่ท่านแลเห็นได้เป็นของท่าน และเมื่อท่านมีสิทธิ์ในสิ่งนั้นแล้วมันก็ผูกพันท่านให้ติดราคะตัณหาซึ่งกระทำให้ท่านได้รับความอาดูร ท่านผู้ซึ่งอยากดำเนินไปตามทางสายกลางซึ่งตกแต่งโดยสัมปชัญญะอันสว่าง และปราบให้ราบรื่นด้วยสุขารมณ์อันสงบ ท่านผู้ซึ่งอยากดำเนินให้บรรลุถึงทางสูงแห่งนิพพาน จงฟัง **ความจริงที่สุขุมทั้ง ๔** ต่อไปนี้

ความจริงประการที่ ๑ คือ **ความทุกข์** อย่าปล่อยตัวให้หลงระเริงชีวิตซึ่งท่านรักนั้น เป็นการทรมานไม่รู้จักสิ้นสุดความลำบากในชีวิตยังมีอยู่เสมอ แต่ความสนุกแห่งชีวิตนั้นประจวบเหมือนนกงามที่บินผ่านไป ความทรมานในเวลากำเนิด ความทรมานในวาระที่เดือดร้อน ความทรมานในขณะเมื่อยังเป็นหนุ่ม เดือดร้อนและมีอายุมากแล้ว ความทรมานในฤดูหนาว และในปีที่แก่ชรา และความทรมานสุดท้ายคือความตาย สิ่งเหล่านี้แหละจะบังเกิดขึ้นในชีวิตอันน่าอนาถของท่าน ความรักเป็นสิ่งที่อ่อนหวาน แต่เปลวไฟแห่งเชิงตะกอนก็ต้องแปลบแปลบ สัมผัสหัวอกอันท่านเคยชบหน้าตลอดจนแก้มของผู้ซึ่งท่านเคยจุมพิต ความกล้าหาญเป็นคุณสมบัติแห่งนักรบก็จริง แต่เหล่าเร่ร่อนก็ได้ถืออวัยวะของแม่ทัพและเจ้าผู้เป็นประมุขได้ แผ่นดินงามตระการตาที่ดี แต่ผู้อาศัยในป่ายังกระทำการฆาตกรรมซึ่งกันและกัน เพราะเหตุแห่งความกระหายในการที่จะดำรงชีพ

จบปริเฉทที่ ๘

หนังสือ ประทีปแห่งทวีปเอเชีย , เอ็ดวิน อาร์นอลด์ **Sir Edwin Arnold (1832–1904)** ผู้เขียนเรียบเรียง
อ่านเนื้อหาที่สมบูรณ์ได้จาก: **[online]** <http://www.dhammadownload.com/board/viewtopic.php?t=180>

มหามุทราอุปเทศ

คำสอนปากเปล่าเรื่องมหามุทรา
ซึ่งท่านศรีดิโลปะมอบให้แก่ท่านนาโรปะ ณ ริมฝั่งแม่น้ำคงคา
แปลจากสันสกฤตสู่ภาษาไทยโดย ชอคยิโลโคร มารปะ คัมภีร์อาจารย์

ขอคารวะต่อสหัชปญญา

มหามุทรานั้น ไม่อาจไขแสดงได้
ทว่าสำหรับเจ้าผู้อุทิศตนแล้วต่อครู เจ้าผู้ซึ่งทรงไว้ซึ่งพรตจรรยา
และได้แบกรับซึ่งทุกข์ทรมาน นาโรปะผู้ทรงปัญญา
จงจดจำคำสอนนี้ไว้ในใจ ศิษย์ผู้มีชะตากรรมอันเป็นกุศล

ขอจงสติบ

มองดูที่สภาวะธรรมของโลก
ความไม่เที่ยงแท้แน่นอนคล้ายดังภาพมายาหรือความฝัน
แม้แต่ภาพมายาหรือความฝันนั้นก็ไม่มีอยู่จริง
ด้วยเหตุนี้ เจ้าจงมุ่งสู่การสละละ
และปล่อยวางซึ่งสิ่งร้อยรัดทางโลก

จงปล่อยวางบริวารและญาติมิตร
อันเป็นเหตุแห่งความปรารถนา และความขุ่นข้อง
บำเพ็ญสมาธิเพียงลำพังในราวป่า ในวิเวกสถาน ในที่อันสงบ
ดำรงตนอยู่ในอสมาริภาวะ
หากเจ้าเข้าถึงการไม่บรรลุถึง เจ้าจะได้ประสบพบมหามุทรา

สภาวะธรรมแห่งวิภูสงสารนั้น ไร้แก่นสาร
ก่อให้เกิดความปรารถนาและความขุ่นข้อง
สรรพสิ่งที่เราปั้นแต่งล้วนปราศจากความจริง
ด้วยเหตุนี้ จึงควรแสวงหาสัจธรรมอันล้ำค่า
สภาวะธรรมของจิตนั้น ไม่อาจเห็นค่าความหมายของจิตได้
สภาวะธรรมแห่งกรรมย่อมไม่อาจประจักษ์ในอกรรมได้

หากเจ้าต้องการจะบรรลุถึงจิตและอกรรม
เจ้าย่อมตัดขาดรากเหง้าแห่งจิต
และปล่อยให้ดวงวิญญาณดำรงอยู่อย่างเปล่าเปลี่ยว
จะปล่อยให้มน้ำอันชุ่มชื้นแห่งเจตสิกใสกระจ่าง
ไม่จำเป็นต้องระงับยับยั้งความรู้สึกนึกคิด
แต่ปล่อยให้มันสงบลงตามกาล
หากไร้ซึ่งการดึงดูหรือผลักไส
เจ้าจะหลุดพ้นในมหามุทรา

เมื่อพฤษภาผลิใบและกิ่งก้าน
หากเจ้าบั่นรากมันเสีย ใบและกิ่งก้านย่อมร่วงโรยลง
เช่นเดียวกัน หากเจ้าตัดรากถอนโคนของจิต
ความรู้สึกนึกคิดทั้งหลายย่อมเสื่อมทรามลง
ความมีดมนที่ถูกสั่งสมมานานนับกับกัลป์
จะถูกขับไล่ไปด้วยดวงประทีปเพียงหนึ่ง
เช่นเดียวกัน การได้ประจักษ์ถึงจิตอันสว่างไสวในพริบตา
จะละลายม่านหมอกมลทินแห่งกรรม
มนุษย์ผู้ด้อยปัญญาซึ่งอาจเข้าถึงสิ่งนี้

จงฟังการกำหนดรู้ จดจ่ออยู่ที่ลมหายใจของเจ้า
โดยอาศัยการเพ่งกสิณ และฝึกฝนฉนานวิถิ
จงขัดเกลาจิตใจของเจ้าจนมันสงบ ผ่อนพักตามธรรมชาติ

หากเจ้าได้รับรู้ที่ว่างอันเว้งว่างและความว่าง
ความคิดอันยึดติดอยู่กับศูนย์กลางและขอบเขตจักมลายไป
เช่นเดียวกัน หากจิตสามารถรับรู้ถึงตัวจิตได้
ความรู้สึกนึกคิดทั้งหลายจะยุติลง
เจ้าจะดำรงอยู่ในสภาวะที่ปราศจากความคิดคำนึง
และจะรับรู้ได้ถึง "โพธิจิต"

หมอกไอที่พวยพุ่งขึ้นมาจากพื้นกลับกลายเป็นเมฆ
และหายลับไปในพื้นฟ้า
ไม่มีใครรู้ว่าพยับเมฆนั้นหายไปแห่งใดเมื่อมันสลายตัวลง
เช่นเดียวกัน คลื่นแห่งความคิดคำนึงที่อุบ้ตึขึ้นจากจิต
ย่อมสูญมลายไปเมื่อจิตรับรู้ได้ถึงจิต

ที่ว่างนั้น ไม่มีสีสันหรือรูปทรง
ไม่อาจเปลี่ยนแปลง ไม่อาจแต่งแต้มด้วยสีดำหรือสีขาว
เช่นเดียวกัน จิตอันสว่างไสวนั้น ไม่มีสีสันหรือรูปทรง
ไม่อาจแปดเปื้อนด้วยขาวหรือดำ กุศลหรืออกุศล

แก่นแท้อันบริสุทธิ์และสว่างไสวของดวงอาทิตย์
ไม่อาจถูกบดบังได้ด้วยคามมืดมิด
ที่ถูกสั่งสมมานับพันกัลป์
เช่นเดียวกัน ความสว่างไสวอันเป็นคุณสมบัติดั้งเดิมของจิต
ย่อมไม่สามารถทำให้มัวหมองได้ด้วยวิฤตสงสารอันยาวนาน ไม่สิ้นสุด

แม้เราจะกล่าวว่อากาศธาตุนั้นเว้งว้างว่างเปล่า
และไม่อาจให้คำจำกัดความได้
เช่นเดียวกัน แม้เราจะกล่าวว่จิตนั้นสว่างไสว
แต่การให้นิยามนั้นหาได้พิสูจน์ไม่ว่ามันมีอยู่จริง
ที่ว่างนั้นสมบูรณ์พร้อมโดยปราศจากตำแหน่งแห่งหน
เช่นเดียวกันที่จิตแห่งมหามุทรานั้นหาได้ดำรงอยู่แห่งหนใดไม่

โดยปราศจากการแปรเปลี่ยน ดำรงคนอยู่ในภาวะแรกเริ่ม
ไม่ต้องสงสัยเลยว่ บ่วงร้อยรัดของเจ้าจะคลายลง
แก่นของจิตนั้นคล้ายดั่งความว่าง
ด้วยเหตุนี้ จึงหาสิ่งใดอยู่นอกปริมณฑลของมันไม่
ปล่อยให้การเคลื่อนไหวของกายเป็นไปอย่างแท้จริง
ยุติความช่างจ้านรรจา
ปล่อยให้ถ้อยวาจาของเจ้าเป็นดุจดังเสียงอุโฆษ
ไร้จิต ทว่าประจักษ์เห็นในศาสนธรรมอันสูงส่ง

กายนั้นเปรียบดังปล้องไม้ ที่หามีแก่นในไม
จิตนั้นเป็นเนื้อแท้แห่งความว่าง
ไม่มีแงมุมใดให้ความคิดได้พักอาศัย
จงผ่อนคลายจิตของเจ้า ไม่กักขังหรือปล่อยให้ร้อนเร
เมื่อจิตไร้ซึ่งจุดมุ่งหมาย นี่เองคือมหาสมุทร
การบรรลุถึงสิ่งนี้คือการตรัสรู้อันสูงสุด

ธรรมชาติจิตนั้นสว่างไสว ปราศจากซึ่งธรรมารมณ์
เจ้าจะพบมรรคาของพระพุทธองค์
เมื่อปราศจากหนทางแห่งสมาธิภาวนา
โดยการภาวนาในภาวนา เจ้าจะบรรลุถึงมหาโพธิ
นี่คือราชันย์แห่งสัมมาทิฐิ – ที่ไปพ้นการยึดติดและครอบครอง
นี่คือราชันย์แห่งสัมมาสมาธิ – ที่ปราศจากจิตใจอันสับสนฟุ้งซ่าน
นี่คือราชันย์แห่งสัมมากัมมันตะ – ที่ปราศจากความพยายาม
เมื่อไร้สิ้นซึ่งความกลัวและความหวัง เจ้าย่อมบรรลุถึงวิโมกข์

ธรรมชาติคุณนั้นปราศจากอนุสัยและสิ่งมัวหมอง
จงผ่อนคลายจิตในสภาวะแรกเริ่ม
อันไม่มีการแบ่งแยกระหว่างสมาธิภาวะและหลังจากนั้น
เมื่อความรู้สึกลึกซึ้งได้ทำให้ธรรมแห่งดวงจิตอ่อนล้า
เราจะได้บรรลุถึงราชันย์แห่งญาณทัสนะ
เป็นอิสระจากขอบเขตทั้งมวล

การไร้ขอบเขตและความลึกซึ้งนั้น
เป็นองค์จักรพรรดิแห่งสัมมาสมาธิ
การตั้งมั่นในตนอย่างไร้แรงพยายามนั้น
เป็นองค์จักรพรรดิแห่งกรรม
การดำรงตนอย่างไร้การมุ่งหวังนั้น
เป็นองค์จักรพรรดิแห่งมรรคผล

ในยามเริ่มต้นนั้นจิตคล้ายดั่งแม่น้ำคลั่ง
ในยามกลางคล้ายตัวแม่น้ำคงคาที่ไหลเรื่อย
ในยามปลายกลับราบเรียบเป็นหนึ่ง
คล้ายดั่งการสวมกอดระหว่างมารดากับบุตร

ผู้เลื่อมใสในตันตระ ในปรัชญาปารมิตา
ในพระวินัย พระสูตร และในศาสนมรรคทั้งหลาย
สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ โดยการเชื่อถือแต่ในตัวกัมภีร์และหลักปรัชญา
ย่อมไม่อาจหยั่งเห็นถึงมหายุทธอันสว่างไสวได้
ไว้จิต ไว้ความปรารถนา
สงบรำงับ ดำรงอยู่ด้วยตนเอง
เปรียบประดุจกระแสน้ำ
ความสว่างไสวนั้นจะถูกบดบังได้ก็ด้วยการอุปถัมภ์ของตัณหา

สมยาธิฐานอันแท้จริงย่อมสิ้นสุดลงหากยึดมั่นในศีล
หากเจ้าทั้งมิได้ดำรงอยู่ รับรู้
หรือถอยห่างออกจากความจริงอันสูงสุด
เมื่อนั้น เจ้าจะกลายเป็นผู้ฝึกฝนที่แท้
เป็นดวงประทีปที่ขับไล่ความมืดมน
หากเจ้าปราศจากความปรารถนา
หากเจ้าไม่ดำรงตนอยู่ในความสุดซึ้งใด ๆ
เจ้าจะแลเห็นสภาวะธรรมจากคำสอนทั้งหมด

หากเจ้าแน่วแน่นอยู่ในความเพียรนี้
เจ้าจะเป็นอิสระหลุดพ้นจากวัฏสงสารนี้ได้
หากเจ้าตั้งมั่นดังนี้
เจ้าจะแผดเผาามอกแห่งอกุศลกรรมให้สลายไป
ด้วยเหตุนี้ เจ้าจึงได้รับฉายาว่าเป็นดั่ง
"ประทีปสว่างไสวแห่งพระคำสอน"

แม้กระทั่งชนผู้ฉลาดเขลา
ที่ไม่ได้อุทิศตนให้กับหลักธรรมคำสอนนี้
ก็อาจได้รับการช่วยเหลือจากเจ้ามิให้จมดิ่งลงไปในสังสารวัฏ
น่าเสียดายที่สรรพสัตว์จะต้องทนทุกข์เวทนาอยู่ในภูมิอันต่ำช้า
ผู้ที่ต้องการปลดปล่อยตนเองจากความทุกข์
จะต้องแสวงหาซึ่งครูผู้ทรงคุณ
ด้วยแรงอธิษฐาน จิตของผู้นั้นจะได้รับการปลดปล่อย

หากเจ้าแสวงหากรรมมูทรา เมื่อนั้นปรีชาญาณแห่ง
การผสมรวมของปีติและสุญญตาจะอุบัติขึ้น
การผสมรวมกันระหว่างอุบายและวิชาจะนำมาซึ่งอานิสงส์
จงชักนำมันลงมาเพื่อก่อเกิดมณฑล
ให้สถิตอยู่ ณ จักรและแผ่ซ่านไปทั่วร่าง

เมื่อปราศจากความปรารถนาข้องเกี่ยว
การผสมรวมกันของปีติและสุญญตาจะอุบัติขึ้น
ถึงซึ่งความเป็นผู้มีอายุยืนยาว ปราศจากผมหงอกขาว
เจ้าจะเต็มเปี่ยมดังดวงจันทร์
ทรงประกายรัศมี อีกทั้งพละก็หาใดเปรียบมิได้
เจ้าจะบรรลุถึงสิทธิอำนาจโดยพลัน
และจะโคจรไปสู่ความเป็นมหาสิทธิ
ขอให้คำสอนแห่งมามูทรานี้
คงอยู่ในใจของสรรพสัตว์ผู้เปี่ยมโชค

มามูทราอุปเทศ จาก หนังสือ หนทางแห่งเสรีภาพ และหนทางการภาวนา ,เชอเกียม ตรุงปะ รินโปเช ผู้เขียน
อ่านเนื้อหาเล่มนี้ได้จากลิงค์ : <http://www.dhammadhak.net/board/viewtopic.php?t=38>